

MATTEÛSJAAR A 2019-2020**TIJD DOOR HET JAAR 19****9 augustus 2020****Evangelie: Mt 14,22-33**

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs

- ²² Na de broodvermenigvuldiging
dwong Jezus de leerlingen om aan boord te gaan
en alvast voor Hem uit over te steken;
dan zou Hij intussen de mensen wegsturen.
- ²³ Toen Hij de mensen had weggestuurd,
ging Hij de berg op om te bidden, Hij alleen.
Toen het avond geworden was, was Hij daar nog alleen.
- ²⁴ Toen de boot al veel stadiën uit de kust was,
had die het zwaar te verduren van de golven, omdat de wind tegenzat.
- ²⁵ Op het einde van de nacht ging Hij lopend over het meer naar hen toe.
- ²⁶ Toen de leerlingen Hem op het meer zagen lopen, raakten ze in paniek.
‘Een spook!’, riepen ze, en ze schreeuwden van angst.
- ²⁷ Meteen zei Jezus:
‘Rustig maar, Ik ben het. Wees niet bang.’
- ²⁸ Petrus gaf Hem ten antwoord:
‘Heer, als U het bent, laat me dan over het water naar U toekomen.’
- ²⁹ Hij zei: ‘Kom.’
En Petrus stapte overboord,
liep over het water en kwam naar Jezus toe.
- ³⁰ Toen hij lette op de kracht van de wind, werd hij bang,
en toen hij begon te zinken, schreeuwde hij:
‘Heer, red me.’
- ³¹ Meteen stak Jezus zijn hand uit en greep hem vast.
Hij zei: ‘Kleingelovige, waarom heb je getwijfeld?’
- ³² Toen ze in de boot gestapt waren, ging de wind liggen.
- ³³ De mensen in de boot vielen voor Hem op de knieën en zeiden:
‘Werkelijk, U bent de Zoon van God.’

- 1) Als we het geheel van de drie lezingen van deze zondag bekijken, dan worden ons daarin **drie grote Bijbelse figuren** gepresenteerd:
 - *Elia: 1 Kon 19,9a.11-13a
 - *Paulus: Rm 9,1-5
 - *Petrus: Mt 14,22-33.

= *"Alle drie zijn zij voorbeelden van geloof, beziel met heilig vuur".*
 = *"Alle drie zijn zij ook door angst en twijfel heen gegaan en daarin hebben zij God op een nieuwe wijze gevonden"* (*P. Kevers, p. 119).
- 2) Wij nemen hier **het evangeliestuk van deze zondag** in onze aandacht.
- 3) Dat verhaal volgt onmiddellijk na de broodvermenigvuldiging (zie v. 22: *"Meteen daarna gelastte hij de leerlingen"*)
- 4) En wat gelastte hij de leerlingen te doen?
 - "Naar de overkant te varen"...*
 - = Jezus stuurt zijn leerlingen naar huis.
 - "Ietwat eigenaardig! Men kan zich de vraag stellen waarom Jezus het initiatief neemt om zich van zijn leerlingen te scheiden. In heel het evangelie komt deze manier van doen slechts eenmaal voor"* (*F. Peerlinck, p. 97).
- 5) Dezelfde exegeet (F. P. p. 97) zoekt naar verklaringen:
 - 5.1 Jezus wilde zijn leerlingen *behoeden voor het enthousiasme van het volk* (hier bij Mt wel niet vernoemd, maar bekend vanuit Joh 6,14-15: *"Toen de mensen het wonderteken dat hij gedaan had zagen, zeiden ze: 'Hij moet wel de profeet zijn die in de wereld zou komen. Jezus begreep dat ze hem wilden dwingen om mee te gaan en hem dan tot koning zouden uitroepen. Daarom trok hij zich terug op de berg, alleen'"*).
 - °Dus: *mogelijke verklaring* is de *preventieve zorg van Jezus* die de geloofsopleiding van de leerlingen moet cultiveren.
 - °Ook het verhaal van de broodvermenigvuldiging (en ook dit evangeliestuk dat er onmiddellijk op aansluit) moet *de leerlingen en het volk ertoe brengen te geloven en te belijden dat Jezus de Zoon van God is* (*F.P, p. 97).
 - 5.2 Een *andere mogelijke verklaring* is het late uur van de dag (zie v. 23: *"De nacht viel eer Jezus zelf de berg kon opgaan."*). Jezus was dus ook bedacht op het veilig thuiskomen van zijn leerlingen.
- 6) Maar ook de mensen heeft Jezus weggestuurd (zie verzen 22-23). Wellicht zijn de twee bovenstaande verklaringen ook hier geldig.
- 7) En Jezus gaat **alleen de berg** op om te bidden (v. 23).
 - = Berg: oudtestamentisch symbool voor Gods nabijheid.
 - * In Joh 4,20 vraagt de Samaritaanse vrouw welke plaats nu wel geschikt is om de eredienst te verrichten: is het volgens de traditie van haar voorouders op die berg daar, of volgens de Joden in de tempel. Maar Jezus stelt in zijn antwoord het bidden zowel op die berg daar, als in de tempel, wel relatief: *"Er komt een tijd dat jullie op deze berg, noch in Jeruzalem de Vader zullen aanbidden (v. 21)... Maar er komt een tijd, en die tijd is nu gekomen, dat wie de Vader echt aanbidt, hem aanbidt in geest en in waarheid"* (Joh 4,23).
- 8) Jezus bidt alleen:
 - = *"De evangelist legt bijzondere nadruk op dit alleen-zijn van Jezus, zoals ook blijkt uit het woord 'afzondering' (F.P., p. 98).*

= De exegeet ziet in de broodvermenigvuldiging het *publieke, officiële liturgische gebed* van de Heer naar voren komen. Nu gaat het erom **het individueel persoonlijke gebed** op de voorgrond te plaatsen. *“Beide gebedsvormen wijzen op de verbondenheid van Jezus met de grote gebedstradities van het volk, waarbij nu eens de ene vorm dan weer de andere vorm van gebed de bovenhand heeft”* (F.P., p. 98).

- 9) De reden van Jezus' bidden: *“De Heer ervaart zich niet als een soort supermens of halfgod bij zijn wonderwerken, maar wel als iemand die de wil van de Vader volbrengt. In absolute gehoorzaamheid doet Jezus wat de Vader hem opdraagt”* (F.P., p. 98).

= In Joh 4,34 vinden we de bevestiging door Jezus zelf op deze wijze: *“Mijn voedsel is: de wil doen van hem die mij gezonden heeft en zijn werk te voltooien”*.

= Een ander getuigenis van Jezus in de stijl van Joh, nl in 14,10: *“De Vader die in mij blijft, doet zijn werk door mij”*.

- 10) De tijd die Jezus nam voor

+ de wegzending van het volk,

+ en voor zijn persoonlijk gebed,

zorgde ervoor dat de leerlingen al een heel eind van de kust verwijderd waren.

= Vele stadiën : één stadium is 200 m; het meer van Genesareth is gemiddeld 8 km breed – men schat dus dat de leerlingen in de boot ongeveer in het midden op het meer zaten.

- 11) Daar geraken ze dan in een dramatische situatie:

* Tegenwind: ze geraken helemaal niet meer vooruit;

* Golven: de aanhoudende teistering door de golven: de boot dreigt middendoor te breken en te zinken;

* Situatie lijkt hopeloos – de leerlingen worden wanhopig naarmate de storm aanhoudt.

- 12) Jezus treedt deze situatie binnen door over het water naar hen toe te komen.

Reactie van de leerlingen?

° paniek,

° hem niet herkennen,

° hem voor een spook houden – angst – begrijpelijke reactie;

= *“De antieke mens geloofde dat boze machten in de nacht uit de diepten van het meer opstegen om de mensen in nood, met have en goed, naar de afgrond te sleuren”* (F.P., p. 99).

- 13) Reactie van Jezus: v. 27: ‘Blijf kalm! Ik ben het, wees niet bang!’

= *“Deze woorden van Jezus herinneren aan verschijningen van de verrezen Heer, waardoor het wonder op het meer in het perspectief van Pasen komt te staan en een eschatologische betekenis krijgt. De storm op het meer doet ook denken aan de oerchaos (Job 9,8: “Hij spant het hemelgewelf, hij alleen, en wandelt op de hoog oprijzende zee”), die JHWH binnen de nodige perken houdt, terwijl hij zelf op de wateren van de zee voortschrijdt (Ps. 77,20: “Door de zee liep uw weg, door de wijde wateren uw pad, maar uw voetsporen bleven onzichtbaar”). Als Jezus de Zoon van God is, past het dat hij hetzelfde doet. Zo reageert de oudtestamentische mens tegenover God, die zich in de natuur als almachtig openbaart. De mens kan slechts reageren met ontzag, angst en vrees. (F.P., p. 99).*

- 14) Verzen 28-31: de exegeten noemen die verzen de inlas van Matteüs in het oorspronkelijke verhaal bij Marcus, nl. 6,46-52.

In een synopsis zie je dat klaar en duidelijk.

Matteüs laat hier Petrus optreden. In Mc 6,46-52 gebeurt dat niet. Het is tot de leerlingen dat Jezus spreekt.

- 15) Wat gebeurt er met Petrus?

a) bij de herkenning van de Heer door Petrus vraagt hij Jezus dat hij over het water naar hem toe mag komen – wat hem toegestaan wordt, maar uiteindelijk mislukt dat...

= *“De haast en het enthousiasme waarmee Petrus zijn Heer tegemoet snelt, getuigen van zijn liefde, vertrouwen en geloof in Jezus. Maar tegelijk komen moeilijkheden opduiken. De hevige wind doet de goven hoog opspatten, zodat Petrus bang wordt en begint te twijfelen. Het gevolg is dat hij dreigt te zinken. In deze nood roept hij Jezus ter hulp: “Heer, red mij”. Jezus steekt zijn hand uit en helpt Petrus in de boot, terwijl hij hem ‘kleingelovige’ noemt. Twijfel en geloof zijn de typische reacties van de apostel, zodat de hele scène een historische densiteit verraadt”* (F.P. p. 99).

b) V. 31: ‘kleingelovige’....

Omtrent het verwijt bij Matteüs is aan te tekenen dat Marcus (in het oorspronkelijke verhaal, nl. 6,51-52) *harder* is dan Matteüs.

= In Mc 6,51-52 wordt de leerlingen verweten dat ze van het gebeuren van de broden niets begrepen hadden (die verwijzing komt bij Mt *niet* voor) en dat hun hart verhard was (wat bij Mt *evenmin* voor komt).

Dus Mt blijkt *positiever* te zijn in Mt 14,31-33: daar horen we enkel ‘kleingelovige’, maar toch ook als laatste: *“ze bogen zich voor hem neer en zeiden: ‘U bent werkelijk Gods Zoon!’”*-

= *“De geloofsbelijdenis van de leerlingen gebeurt uiterst spontaan. Matteüs stelt de leerlingen in een heel gunstig daglicht. De geloofsbelijdenis klinkt voller dan die van Caesarea Filippi (16,17-19). Men mag hieruit afleiden dat de evangelist geen strikt historisch volgorde in zijn evangelie heeft nagestreefd. Beide verhalen [nl. Broodvermenigvuldiging + storm op het meer] geven, op hun eigen manier, openbaring van Jezus én het geloof van de leerlingen weer. De theologische bedoeling is duidelijk: Jezus is de Zoon van God.”* (F. P., p. 99-100).

-
1. F. PEERLINCK in: *Dichtbij is U woord, Exegetische commentaar bij de evangelieperikopen van jaarcyclus A*, Uitgave Sacerdos, Vlaamse Bijbelstichting, Mechelen, geen datum, voor dit evangelie van de 19^e zondag, pag. 97-100 – zie ook hierboven bij de commentaar op het evangelie.
 2. Paul KEVERS, zie referentie hier boven na de commentaar op het evangelie.
 3. Benoît STANDAERT, *In de school van Matteüs. Commentaar bij de zondagslezingen van de A-cyclus*, Licap, Brussel, 1995, 224 pag., voor deze zondag, pag.161-163.
 4. Hendrik HOET, *Woorden van liefde voor het A-Jaar*, Halewijn, 2005, 189 pag., voor deze zondag, pag. 140-141.
 5. Jean BASTIAENS, *Het Woord is mens geworden. Commentaren bij de zondagslezingen jaar A, B en C*, Halewijn, Antwerpen, 348 pag., voor deze zondag, pag. 88-90.
 6. Luc DEVISSCHER, *Ten gronde. Het abc van de evangelielezingen op zondag*, Halewijn, 2017, 269 pag., voor deze zondag, pag. 56-58.

5. Joost JANSEN, *Woord voor onderweg. Overwegingen voor het jaar A*, Berne Media, uitgeverij abdij van berne, Heeswijk, 2016, 171 pag, voor deze zondag, pag. 117-118.

Mogelijke bezinning bij het evangelie:

We zijn ingescheept en moeten varen.
 De boot van onze gemeenschap moet over de golven heen,
 naar de overkant, naar een beter leven voor allen.
 En we zijn daarvoor aangewezen op de anderen,
 mensen die ons gegeven zijn, die we zelf niet hebben uitgekozen.
 Als de wind tegenzit, als het stormt in of rond onze gemeenschap
 laten we dan niet in paniek slaan of de moed opgeven,
 want telkens weer zal hij er zijn,
 soms rakelings nabij, teder zacht, soms botsend hard.
 Over de golven van het leven zal hij naar ons toekomen
 zoals een andere mens naar ons toekomt.
 Welkom of ongelegen zal hij ooit in ons leven binnentreden
 en wat hij vraagt zal hoorbaar zijn in mensen,
 in het diepste van ons zelf:
 “Waar is je broer? Je zus? Wat heb jij aan de minsten gedaan?”
 Hij kan je onrustig maken omdat hij je veilige beslotenheid openbreekt.
 Hij kan je moed geven en vertrouwen wekken:
 “Doorgaan, niet bang zijn, Ik ben er ook.”
 Wees niet bang van tegenwind
 op je werk, in je leven,
 want dan is je schip tot zinken gedoemd
 nog voor je van wal steekt.
 Maar hou hem in de gaten
 en zie de tekenen van zijn aanwezigheid.
 Je staat er immers nooit alleen voor.

Notities: verzameld voor de negentiende zondag door het jaar A – 090820.

Door: Adriaan De Cooman

Verstuurd: woensdag, 5 augustus 2020.

Gebeden, zie volgende bladzijde

Henk JONGERIUS, *Naar woorden zoeken. Gebeden, liederen en voorbeden*,
 Gooi en Sticht, Hilversum, 1980, 199 pagina's,
 voor de 19^e zondag door het jaar A, pag. 142:

Openingsgebed

Eeuwige God,
gij wilt herscheppend nabij zijn
aan alle mensen
die in nood en bedreiging
uw hulp verwachten;
wij bidden U:
kom ons tegemoet
en spreek het woord
dat ons vertrouwen geeft in U,
die onze Vader zijt
tot in eeuwigheid. Amen.

Gebed over de gaven

Heilige Vader,
aanvaard in brood en wijn
onze dankbaarheid
omdat gij onder ons
aanwezig wilt zijn
in Jezus onze Broeder,
die ons zijn Geest schenkt,
dit uur en tot in eeuwigheid. Amen.

Slotgebed

God, onze Vader,
wij danken U dat Gij tot ons gezegd hebt:
‘Vreest niet, ik ben met u’;
zend ons dan van hier terug naar huis
om te doen wat voor de hand ligt:
liefde te geven en vrede te stichten
in alle eenvoud en blijmoedigheid,
bezield door de kracht
van Jezus Christus, onze Heer. Amen.
